

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Også sendt pr. e-post: postmottak@fin.dep.no

Deres ref.: 15/906-KSj
Vår ref.: 204051

Dato: 16. august 2015

HØRING - NOU 2015 5 PENSJONSLOVENE OG FOLKET

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av xx vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sonderer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for arbeidsrett og lovutvalget for velferdsrett. Lovutvalget for arbeidsrett består av Jan Fougner (leder), Thomas Benson, Alex Borch, Margrethe Husebø, Tarjei Thorkildsen og Terese Smith Ulseth. Lovutvalget for velferdsrett består av Ola Viken (leder), Marianne Klungeland Bahus, Thorgeir Hole, Gro Sandvold og Monica Solberg-Leinebø.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

2. Advokatforeningens merknader

2.1 Generelt

Advokatforeningens overordnede standpunkt er at det ikke er hensiktsmessig, og heller ikke tilstrekkelig behov for, å etablere en ny form for ytelsesbasert kollektiv alderspensjon for privat sektor. Med unntak av at det foreslåtte nye ytelsesbaserte pensjonsproduktet vil gi en noe mer forutsigbar pensjon for arbeidstakerne ved å definere selve ytelsen, er Advokatforeningen av den oppfatning at produktet ikke tilfører noe nytt av betydning.

Lov om tjenestepensjon gir allerede det nødvendige handlingsrom for å oppnå det ønskede pensjonsnivå på om lag 2/3 av lønn. Ved å benytte de innskuddssatsene som allerede ligger i denne loven sammen med de alternative reguleringsmekanismene, vil man kunne oppnå samme ytelsesnivå som etter forslaget til nytt ytelsesbasert pensjonsprodukt. Pensjonsordninger etter dagens Tjenestepensjonslov og Innskuddspensjonslov er også bedre tilpasset mobiliteten i arbeidsmarkedet. Advokatforeningen ser derfor ikke behovet for et fjerde produkt på markedet, som - med unntak av å definere ytelsen - i all hovedsak tilsvare de produktløsninger som Tjenestepensjonsloven allerede tilbyr. Det er, sett på bakgrunn av utviklingen de senere år, liten grunn til å tro at et slikt produkt vil være av interesse på arbeidsgiversiden - i alle fall så lenge dette ikke kombineres med en tvungen utfasing av dagens ytelsesordninger etter Lov om foretakspensjon. Alternativene og regelverket for privat tjenestepensjon er allerede svært komplisert for både arbeidsgivere og arbeidstakere, og introduksjon av ytterligere et produkt bidrar til å forsterke dette.

2.2 Banklovkommisjonens forslag

Hva gjelder selve innholdet i forslaget, støttes Banklovkommisjonens forslag om at et nytt ytelsesbasert produkt struktureres slik at det gir en nettoytelse uavhengig av pensjon fra folketrygden. Nivået for slik nettopensjon bør da også legges slik at det gis realistiske muligheter for å oppnå en årlig pensjonsytelse på om lag 2/3 av lønn. Hvis en slik ny ytelsesbasert pensjon skal ha noe for seg, er det også avgjørende at pensjonsopptjeningen og premieberegningen hensyntar en forventet levealdersjustering, samt at regulering av opptjent pensjon, enten i samsvar med alminnelig lønnsvekst eller lønnsveksten i foretaket, gjøres obligatorisk. I utbetalingstiden bør det imidlertid være valgfrihet mht. om løpende pensjon skal reguleres basert på avkastning eller i samsvar med folketrygden.

2.3 Tilskuddsordning

Advokatforeningen støtter Banklovkommisjonens forslag om en tilskuddsordning fra arbeidstakerne der tilskuddet blir anvendt som premie til dekning av en tilleggssytelse utover det beregnede pensjonsnivå etter pensjonsplanen. Vi støtter imidlertid ikke kommisjonens forslag om at en slik tilskuddsordning må støttes av minst 2/3 av arbeidstakerne eller fagforeninger som representerer et så stort flertall. Utvalget mener at en slik tilskuddsordning bør være frivillig både for eksisterende og nye ansatte. Det enkelte medlems økonomiske rom for å bidra med egne tilskudd vil avhenge av den enkeltes livssituasjon, og vil etter omstendighetene kunne representere en uforholdsmessig økonomisk belastning for noen. Tilleggsparing og mulighet til å påvirke egen pensjon vil bli mer og mer aktuelt fremover, og det er grunn til å anta at en slik tilskuddsordning vil være av interesse for de fleste dersom de selv kan bestemme når slik tilleggssparing skal starte.

2.4 Levealder justering

Advokatforeningen støtter under noe tvil forslaget om at basisår for levealdersjustering kan velges av foretaket i samråd med pensjonsleverandøren. Advokatforeningen har imidlertid forståelse for innvendingen fra medlemmene Juliussen, Mildal og Rukin mht. at basisår for levealdersjustering bør fastsettes av myndighetene, herunder at økt forventet levetid bør kompenseres ved å stå lenger i arbeid, og at ved å legge dette valget til det enkelte foretak kan dette i stedet åpne for spekulasjoner bl.a mht. valg av pensjonsnivå. Det faktum at en forholdsvis stor andel av medlemsmassen kan bli skjermet fra levealdersjustering samsvarer ikke helt med målsetningen om at økt levealder skal kompenseres gjennom å stå lenger i arbeid. På en annen side vil et for tidlig basisår kunne gi for store utslag for en stor del av medlemsmassen. Det kan derfor være naturlig at det i forskrift settes visse krav til valget av basisår for å unngå at for stor del av medlemsmassen skjerms fra levealdersjustering uten at man behøver å sette basisåret til det samme som i folketrygden.

2.5 Dødelighetsarv

Kommisjonen har satt spørsmålet åpent med hensyn til om nytt ytelsesbasert produkt skal tilføres en beregnet eller faktisk dødelighetsarv. Ved å benytte faktisk dødelighetsarv vil man kunne bidra til å redusere risikoen på pensjonsinnretningenes side, og unngå ytterligere akkumulering av en allerede stor underreservering. På en annen side vil en premieberegning der det hensyntas en beregnet fremtidig dødelighet, samsvare bedre med anvendelsen av K2013. Bruken av beregnet dødelighetsarv fremstår også mer naturlig i en ytelsesbasert pensjonsordning enn i innskudds-/hybridordninger etter dagens Tjenstepensjonslov. I tillegg vil bruken av faktisk dødelighetsarv bidra til en ikke ubetydelig økning i premienivået sammenlignet med en modell der det gis premiefradrag for forventet dødelighet som igjen vil kunne føre til et mindre attraktivt produkt. Pensjonsinnretningene synes imidlertid selv å mene at det ikke vil by på problemer å etablere en premieberegning uten inkludert dødelighetsarv, og har i tillegg uttrykt skepsis mht. å påta seg denne risikoen. I lys av dette, samt det faktum at en modell med tilføring av faktisk dødelighetsarv i større grad vil bidra til å øke pensjonsytelsene for den enkelte, støtter Advokatforeningen løsningen med faktisk dødelighetsarv slik Tjenstepensjonsloven allerede legger opp til.

2.6 Maksnivå for pensjonsytelser

Banklovkommisjonen har foreslått to alternative maksnivåer for pensjonsytelser, henholdsvis 14 og 20 prosent. Etter Advokatforeningens oppfatning bør høyeste ytelse legges på et nivå som gir realistiske muligheter til å oppnå samlede pensjonsytelser på om lag 2/3 av lønn når også levealdersjustering og alminnelig lønnsvekst hensyntas. Det behøver ikke være et mål i seg selv å sikte mot det samme maksimalnivået som i Foretakspensjonsloven, men basert på utredningens Tabell 10.1 bør prosentsatsen tilsynelatende være noe høyere enn 14 % for å sikre en pensjon på om lag 2/3 av lønn når forventet levealdersjustering og alminnelig lønnsvekst hensyntas.

Vennlig hilsen

Erik Keiserud
leder

Merete Smith
generalsekretær

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no